

ENTREVISTA A JOSÉ BONO, PRESIDENT DE CASTELLA-LA MANXA, SOBRE EL CONFLICTE DE LES AIGÜES DEL XÚQUER

L'aigua, per als més pobres

Sense ambigüitat, dient clarament el que pensa i sent, el president de Castella-La Manxa explica en exclusiva per a EL TEMPS la seua posició sobre el conflicte que enfronta castellano-manxecs i valencians arran d'un decret del govern central que preveu la transformació en regadiu de 50.000 Ha que utilitzaran les aigües del Xúquer.

J. R. Lluch

En ple estiu, quasi per sorpresa, el govern central ha aprovat un decret que preveu la transformació en regadiu de vora 50.000 hectàrees (en un perímetre de 68.000) de les províncies de Conca i Albacete. El decret ha estat aplaudit pel govern, també socialista, de Castella-la Manxa i per tots els habitants d'aquesta comunitat autònoma i ha estat contestat amb força i, de vegades, amb virulència, pels agricultors valencians que, possiblement, es poden veure afectats per l'aprofitament de les aigües del Xúquer pels regants manxecs. El govern valencià ha recorregut aquest decret i igual han fet altres institucions valencianes en un intent de paralitzar les transformacions dels secans de Castella-La Manxa en regadiu mentre no estiga aprovat el Pla Hidrològic nacional i no es consensueixi, definitivament, hi ha excedents d'aigua en la conca del Xúquer o no.

El president del govern autòmic de Castella-La Manxa, José Bono, ha assegurat en una entrevista concedida en exclusiva a EL TEMPS en la seu de la institució, a Toledo, que vol traure a aquest assumpte qualsevol aprofitament demagògic, alhora defuig el possible enfrontament entre els agricultors de la seua regió i els valencians, però no cedeix ni un pas quan defensa el dret del territori que presideix a aprofitar l'aigua del Xúquer. José Bono, per començar explica la situació de Castella-La Manxa.

—Castella-La Manxa és una regió que té importants rius que la travessen —Guadiana, Xúquer, Tajo o Segura—, és a dir, és una regió per on es veu passar molta aigua i, a pesar d'això, tradicionalment s'hi ha cregut que el regadiu no era rendible i, inclús més, que no hi era possible. Però li donaré xifres per a tenir més clara la situació: Al País Valencià, 27 de cada cent hectàrees cultivades són de rega-

RAFA GIL

Crec que hi ha aigua per a tots, per això no considere que al País Valencià hagen d'alterar-se

diu, en canvi a Castella-La Manxa només estan regades 7 de cada cent hectàrees. Aquestes dades posen de relleu una situació que condueix a pensar que, pel que fa a l'aigua, hi ha hagut un oblit històric amb aquesta regió.

En aquest sentit, molts ciutadans d'aquesta terra han hagut d'abandonar-la perquè ací no podien viure. Entre la gent que se n'ha anat a València, a Madrid o a l'estranger hem perdut mig milió d'habitants en menys de 40 anys, ja que el 1950 teníem dos milions d'habitants i a hores d'ara només en tenim un milió sis-cents mil. I

se n'han anat, senzillament, perquè no hi podien viure, perquè el secà no és prou rendible en molt del nostre territori. Per tot això es pot comprendre fàcilment l'interès que el govern de Castella-La Manxa ha tingut i té perquè augmenten les terres de regadiu.

—¿Aleshores, segons el seu parer, el decret resol una injustícia històrica?

—Sí, efectivament, hem demanat els regadius per a solucionar una situació d'injustícia secular i hem rebut una resposta per part del govern d'Espanya que jo crec que és solidària, d'atendre

aquells que més ho necessiten.

—Al País Valencià, però, el decret del govern ha sembrat una gran preocupació per les repercussions que pot tenir.

—Jo, seriosament, no considere que al País Valencià hagen d'alterar-se, preocupar-se ni perdre el bon sentit, senzillament perquè crec que hi ha aigua per a tots, per a mantenir els regadius que hi ha actualment a València i per a posar en regadiu a Castella-La Manxa les terres que es demanden.

beure. Aquesta és la prioritat absoluta sobre qualsevol altra, i per això en cas que faltara aigua per a regar, mai no n'ha de faltar per a beure. En segon lloc, l'aigua s'ha d'utilitzar per als regadius i finalment, els últims en les prioritats de l'aprofitament de l'aigua són les companyies elèctriques, les quals, des del meu punt de vista injustament, han estat sempre les primeres. Però el president d'aquesta regió no ha estat elegit per a defensar els interessos de les companyies elèctriques.

Crec, doncs, que la mesura del go-

es poden posar en regadiu són propietat de grans terratinents i no de petits propietaris.

—No, no en absolut. El decret del govern no només preveu el regadiu, sinó que significa un pla de transformació i de repartiment de la terra que és una vertadera revolució agrària, una autèntica reforma agrària. I a més cal tenir en compte que el decret no significa que als grans terratinents de la zona l'estat els pose en regadiu els milers d'hectàrees que posseeixen, sinó que hi haurà les corresponents expropiacions

per aquest decret del govern».

—¿En quines dades es basa vostè per a fer aquestes afirmacions?

—Aquestes afirmacions, les faig en base al fet que el balanç hidràulic del riu Xúquer, ben estudiat, dona per a posar aquestes hectàrees que preveu el decret en regadiu, i les faig també —i en això crec que coincidiré també amb els agricultors valencians i amb el govern autonòmic valencià— en base a les prioritats de l'aigua.

—¿Quines són, per a vostè, aquestes prioritats?

—L'aigua és escassa, de manera que primer que res s'ha de fer servir per a

vern respon una miqueta a la mateixa teoria que el teòleg Duns Escoto explicava per a fer comprensible el misteri de la virginitat de la Mare de Déu: pogué, convingué i, en conseqüència, ho va fer. I el govern d'Espanya ha pogut fer el decret, perquè en té les competències; convé que ho faça, senzillament perquè així atén un territori d'Espanya que ho necessita més que altres, ja que és més pobre i com que ha pogut i ha convingut, ho ha fet i jo estic content per això.

—Això, senyor Bono, està molt bé, però s'assegura que aquestes terres que

perquè la unitat màxima d'explotació siga de 50Ha. Cada agricultor no podrà tenir més d'una unitat, i si té fills, una altra unitat de 50 Ha per fill.

—El govern central ha aprovat aquest decret sense atendre els plantejaments dels regants valencians i sense atendre les objeccions que el conseller Font de Mora havia fet saber al ministre Romero. ¿Ha pogut més la pressió política que vostè ha fet que la que ha fet el govern valencià?

—No, aquest no és en absolut un problema de pressió política. En primer lloc perquè jo no ho he plantejat

així, sinó que he fet saber les necessitats de Castella-La Manxa i aquestes necessitats s'han atès des del govern d'Espanya. I en segon lloc li diré que el senyor Lerma és un home molt influent en la política nacional, molt influent en els àmbits del partit socialista, però també és cert que el govern d'Espanya —de majoria absoluta— no necessita comprar cada dia els vots en el Congrés de Diputats per a obtenir majories i això li ha donat la força de no haver de sentir-se pressionat. És una il·lusió tractar de pressionar el govern de Felipe González, perquè ¿qui té més força que aquell que representa la majoria del poble espanyol?

—Tot i això, s'ha dit insistentment que el ministre Virgilio Zapatero, manxec, hi havia jugat un paper fonamental.

—Jo crec que el ministre Zapatero ha estat un membre més del govern i si algú pretén dir que perquè és diputat per Conca ha influït en aquesta decisió, em sembla que no diu la veritat. Virgilio Zapatero és un home equànim i és perfectament conscient que ell no és ministre per Conca. Ell és ministre d'Espanya i em consta que la seua intervenció en aquest tema no ha estat provinciana, ni de defensa dels interessos del seu poble, sinó de defensa de l'interès de tota la nació.

En canvi i ja que ho diu, en alguna ocasió vaig escoltar un ministre, que era diputat per València i que ara sembla que no desitja tornar a presentar-s'hi [José Maria Maravall, ex-ministre d'Educació], que davant els mitjans de comunicació es pronunciava en favor de determinades opcions territorials del districte que l'havia elegit, de manera que més em semblava que parlava com a diputat per València que com a ministre d'Espanya, però també és una posició legítima que respecte.

—El cert és que aquest decret, després del desgast que vostè està patint per l'assumpte del camp de tir d'Anchuras, li ha vingut com un baló d'oxigen, sobretot per les crítiques que està rebent des de l'esquerra.

—En aquesta regió l'esquerra està molt ben representada: el Partit Socialista hi té majoria absoluta i aquells que, jo diria que des d'un punt de vista estètic, se situen a l'esquerra del PSOE, com ara el Partit Comunista, jo diria per a informació dels lectors d'EL TEMPS que el PC no té en aquesta regió ni un sol diputat, ni un sol senador, ni un sol diputat regional i només tres diputats provincials. Atentent els resultats de les últimes elec-

RAFA GIL

«Jo em sent molt més solidari dels regants valencians que dels accionistes de les companyies elèctriques».

cions podem comprovar que el desgast de què em parla és més un discurs de predicadors il·luminats que de gent que parla amb coneixement de causa: a Ciudad Real, on està situat el municipi d'Anchuras, el PSOE ha obtingut el 51% dels vots.

A banda d'això, el tema d'Anchuras és una competència del Ministeri de Defensa i no del president d'aquesta comunitat, tal i com recentment ha estimat el Tribunal Constitucional, de manera que no crec que el govern d'Espanya haja atès cap altra raó que la solidaritat a l'hora d'aprovar el decret.

—És evident que perquè es puguen regar les hectàrees que preveu el decret cal que hi haja excedents. Si segons els informes de què es disposa no hi ha excedents en el Xúquer ¿com pensa el govern que presideix que ha de ser el repartiment de les aigües d'aquesta conca?

—El balanç hidràulic que s'ha de fer de la conca s'ha de basar en la realitat dels actuals conreus i dels potencials que preveu el decret i des del nostre punt de vista el balanç hidràulic del Xúquer permet posar en regadiu les hectàrees que preveu el decret en Castella-La Manxa, sense que això signifiqui cap minva per als actuals regadius valencians. Ara, també és cert que l'ampliació il·limitada dels regadius valencians ja no seria possible, lògicament.

Caldria també revisar les concessions que es van fer en el seu dia, per exemple per a produir electricitat, perquè aquesta energia pot ser produïda per les

companyies elèctriques amb altres materials, com ara carbó, petroli, urani, etc., però regar, només es pot regar amb aigua. De manera que jo em sent molt més solidari dels regants valencians que dels accionistes de les companyies elèctriques i jo demane que els regants valencians se senten més solidaris dels seus germans de Castella-La Manxa que dels productors d'energia elèctrica.

—Segons vostè, doncs, hi ha aigua per a tothom...

—Sí, crec que hi ha d'haver aigua per a tothom i si de mi depenguera tranquil·litzar els regants valencians, els diria que no es deixen dur a la rebel·lió per interessos aliens als de les seues pròpies terres.

—De les seues declaracions es desprèn que els actuals regadius valencians són intocables, però que a l'hora de plantejar noves transformacions que aprofiten l'aigua del Xúquer, Castella-La Manxa vol transformar en regadiu les terres que acaba d'aprovar el decret... ¿és així?

—Sí, jo crec que es pot afirmar el que vostè diu i em sembla que els actuals regants no han de sentir-se gaire preocupats. Potser caldrà ajustar alguna concessió que siga manifestament excessiva —si és que n'hi ha alguna—, però ha de ser en una taula negociant, i en cap cas des de la posició que ningú es considere amo del Xúquer, perquè el Xúquer ni és de València ni és de Castella-La Manxa: és de domini públic i cal atendre les prioritats de tota mena que hi ha. □